

PERIODIKU BANKAR

VËSHTRIM MBI SEKTORIN
FINANCIAR TË KOSOVËS

PANAIRI FINANCIAR I KOSOVËS FINANCE FAIR KOSOVA 2015

PERIODIKU BANKAR

SHOQATA E BANKAVE TË KOSOVËS
KOSOVO BANKING ASSOCIATION

 Banka Ekonomike

NLB Prishtina

PËRGATITUR NGA:

DR. SC. PETRIT BALIJA,
Kryeredaktor

KRESHNIK KOSUMI,
Redaktor

MIRANDA RUGOVAJ
Koordinatore

SHOQATA E BANKAVE TË KOSOVËS

DATA E PUBLIKIMIT,
Shtator 2015

PERIODIKU BANKAR MBËSHTETET
NGA FONDI EVROPIAN PËR EVROPËN
JUGLINDORE

EUROPEAN FUND FOR SOUTHEAST EUROPE
DEVELOPMENT FACILITY

Gjetjet, interpretimet dhe përfundimet e shprehura në këtë publikim nuk pasqyrojnë domosdosmërisht pikëpamjet e Fondit Evropian për Evropën Juglindore (EFSE), partnerëve të tij, apo ofruesve të shërbimeve të EFSE-së.

SHOQATA E BANKAVE TË KOSOVËS
KOSOVO BANKING ASSOCIATION

Deklarimi i përgjegjësisë: Mendimet dhe opinionet e paraqitura në këtë publikim janë përmbledhje e diskutimeve nga panellet e Panairit Financiar 2015. Këto mendime dhe opinione nuk paraqesin domosdosmërisht qëndrimet e Shoqatës së Bankave të Kosovës. Kjo përmbledhje do të shërbejë për reflektim mbi atë se çfarë është konkluduar nga diskutimet dy ditore në Konferencë dhe në hapje të Panairit Financiar 2015 në mënyrë që institucionet relevante të mund të ndërmarrin masat respektive për të përmirësuar mjedisin afarist në Kosovë.

PANAIRI FINANCIAR 2015

PËRMBAJTJA

PJESA I

Historiku i Panairit Financiar **1-2**

Panairi Financiar 2015 **2-3**

Konferenca në Panairin Financiar 2015 **3-4**

Dhjetëvjetori i Qendrës për Trajnime në SHBK **4-5**

PJESA II

Lajme nga industria bankare **7-10**

HISTORIKU I PANAIRIT FINANCIAR

Shoqata e Bankave të Kosovës për herë të parë ka organizuar Panairin Financiar në vitin 2005 në bashkëpunim me anëtarët dhe partnerët e ndryshëm të saj. Fillimisht është organizuar çdo dy vite, përderisa që nga viti 2011, Panairi Financiar organizohet çdo vit nga Shoqata e Bankave të Kosovës. Panairi Financiar këtë vit është organizuar për herë të tetë me radhë.

Përmes Panairit Financiar synohet që të krijohen dhe zgjerohen kontaktet ndërmjet institucioneve financiare, bizneseve, agjencive kontribuese në këtë fushë dhe investitorëve potencial përmes identifikimit të praktikave më të mira të bashkëpunimit që mund të shtyjë përpara zhvillimin e sektorit financiar si dhe zhvillimin ekonomik në Kosovë. Çdo organizim i Panairit Financiar, ka për qëllim që të trajtoj çështje specifike të sektorit, duke sjellë në një vend të gjitha institucionet relevante përmes secilës synohet të adresohen sfidat dhe problemet me të cilat ballafaqohet sektori.

Panairi Financiar ka për qëllim gjithashtu që të lehtësoj në promovimin e shërbimeve të ndryshme financiare, kryesisht shërbimeve që janë të reja dhe jo shumë të njohura për vizitorët dhe të cilat mund të jenë shumë të mirëseardhura për bizneset në veçanti.

Panairi Financiar përmban disa aktivitete paralele njëkohësisht:

Ekspozimi – paraqet vetëm një prej pjesëve kryesore të Panairit Financiar gjatë dy ditëve të plota të punës, me ç'rast industria financiare ka mundësi të paraqet shërbimet dhe produktet e saj, por në të njëjtën kohë të komunikoj me akterët e ndryshëm, duke përfshirë: klientët individual dhe bizneset, rregullatorin dhe ligjvënësit, mediat dhe organizatat ndërkombëtare si dhe punëtorë potencial për të ardhmën.

Konferenca/Forume – organizohen gjatë Panairit Financiar paralel me pjesën e ekspozimit gjatë dy ditëve të panairit. Çdo vit trajtohen dhe diskutohen tema të caktuara të cilat janë pjesë e agjendës së sektorit financiar. Përmes këtyre organizimeve synohet që të vijnë sëbashku në një vend të gjithë akterët relevant të industrisë financiare për të diskutuar sfidat e këtij sektori, me ç'rast panelistët ndajnë me njëri tjetrin përvojën, kontributin dhe zotimet e tyre për temat të cilat përzgjedhen varësisht sipas interesit të industrisë.

Ngjarje – punëtori apo takime të ndryshme organizohen gjatë panairit financiar të cilat gjithashtu kanë për qëllim kryesisht edukimin financiar të segmenteve të ndryshme të shoqërisë. Deri tash janë organizuar punëtori nga më të ndryshme, ndër të cilat: punëtori me studentë, me sektor të caktuar të industrisë (psh. kontabilistë, biznese që merren me shitje të derivateve të naftës etj), punëtori me gazetarë etj.

PANAIRI FINANCIAR 2015

Hapja solemne e panairit financiar 2015 është bërë me datën 29 Shtator, 2015 në Pallatin e Rinisë, dhe ka vazhduar edhe me 30 Shtator. Në hapje të panairit fjalën hyrëse e morën z. Bedri Hamza, Guvernator në Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës, z. Ilir Aliu, Kryetar i Bordit të Drejtorëve të Shoqatës së Bankave të Kosovës, njëkohësisht Drejtor Ekzekutiv në ProCredit Bank dhe z. Petrit Balija, Drejtor Ekzekutiv në Shoqatën e Bankave të Kosovës.

Në fjalitë hyrëse të tyre u vlerësua si shumë e suksesshme organizimi për vite me radhë i Panairit Financiar nga Shoqata e Bankave të Kosovës. Roli i sistemit financiar në mbështetje të zhvillimit ekonomik të vendit ka shënuar përmirësim të mëtejshëm në periudhën e fundit dhe atë kryesisht në sja të zhvillimeve në kuadër të aktivitetit të sektorit bankar. Kreditimi i sektorit bankar ka vijuar të ndjekë një trend dukshëm më të shpejtë të rritjes. Gjithashtu në fjalimin hyrës nga Banka Qendrore e Kosovës u theksua se ky institucion vazhdon të përkrahë zhvillimin e mëtejshëm dhe rritjen e efikasitetit të sistemit financiar të vendit, duke punuar në zhvillimin dhe avancimin e infrastrukturës dhe rregullativës financiare që lejon zhvillimin e shëndoshë të sistemit financiar, si dhe duke nxitur rritjen e konkurrencës në sistemin financiar përmes licencimit të akterëve të rinjë.

Në kuadër të Panairit Financiar të këtij viti kanë ekspozuar kompani të ndryshme gjatë dy ditëve në Pallatin e Rinisë, duke përfshirë institucione bankare, institucione mikrofinanciare, kompani të fushës së sigurimeve, agjenci vendore publike, institucione edukativo-arsimore, organizata ndërkombëtare dhe kompani konsulente.

Gjatë Panairit Financiar 2015 është organizuar edhe një lojë shpërblyese e cila ka pas për qëllim që të nxisë dhe rrisë numrin e vizitorëve në panair dhe ti shpërblejë ata në shenjë falenderimi si klient të institucioneve financiare. Loja shpërblyese është vendosur në hollin e Pallatit të Rinisë gjatë dy ditëve të Panairit Financiar 2015. Në lojën shpërblyese janë kualifikuar të gjithë vizitorët e panairit dhe të cilët kanë arritur të mbledhin të paktën 15 broshura të kompanive ekspozuese në panair. Tërheqja e fituesve të tri shpërblimeve të ndara nga SHBK do të bëhet përmes emisionit “Koha për Financa” në kuadër të televizionit “Kohavision”.

Shoqata e Bankave të Kosovës është mbështetur në këtë organizim nga Sponsorët Gjeneral: Banka Ekonomike, Banka Kombëtare Tregtare, Banka për Biznes, İş Bank, NLB Prishtina, ProCredit Bank, Raiffeisen Bank dhe Türk Economic Bankası - TEB. Panairi Financiar 2015 është përkrahur edhe nga sponsori medial Telegrafi.

PANELI DISKUTUES GJATË PANAIRIT FINANCIAR 2015

Në kuadër të Panairit Financiar 2015 është organizuar konferenca gjatë ditës së dytë, me ç'rast në panel është përfaqësuar sektori financiar në Kosovë, institucione ndërkombëtare si dhe institucione të rëndësishme publike të Kosovës. Tema dhe nën-temat e panelit diskutues ishin:

Financimi i Progresit në Kosovë

- **Financimi i Agrobiznesit në Kosovë**
- **Fondi Kosovar për Garantimin e Kredive**
- **Barrierat e përgjithshme në qasje në financa për bizneset e vogla dhe të mesme**

Konferenca është kryesuar nga Drejtori Ekzekutiv i Shoqatës së Bankave të Kosovës z. Petrit Balija i cili ka udhëhequr seancën e diskutimit të panelit gjithëpërfshirës.

Paneli i konferencës së Panairit Financiar 2015 ishte gjithëpërfshirës dhe përbëhej nga tetë të përzgjedhur përfshirë: Fehmi Mehmeti – Zëvendës Guvernator në Bankën Qendrore të Kosovës (BQK), Jan Peter Olters – përfaqësues i Bankës Botërore për Kosovë, Ilir Aliu – Kryetar i Bordit të SHBK-së dhe Drejtor Ekzekutiv në ProCredit Bank, Memli Krasniqi – Ministër në Ministrinë e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural, Robert Wright – Nënkryetar i Bordit të SHBK-së dhe Drejtor Ekzekutiv në Raiffeisen Bank, Michael Gold – Drejtor Ekzekutiv në Crimson Finance Fund dhe përfaqësues i Fondit Kosovar për Garanci Kreditore, Safet Gërxhaliu – Kryetar i Odës Ekonomike të Kosovës dhe Adem Selmani – Drejtor Ekzekutiv i Shoqatës së Sigurimeve.

Hapja e konferencës u bë nga zv. Guvernatori Mehmeti si dhe Kryetari i Bordit të SHBK z. Ilir Aliu.

Në diskutimin e dhënë nga përfaqësuesi i Bankës Qendrore të Kosovës u vlerësua kontributi i sektorit financiar e posaçërisht bankar në financimin e progresit në Kosovë që nga viti 2000 e deri më tani. Përveç rritjes së vazhdueshme të nivelit të kreditimit madje edhe gjatë kohës së krizës së fundit financiare, një tregues me peshë në këtë drejtim është edhe ai i ndërmjetësimit financiar në raport me produktin e brendshëm bruto. Si përfundim, nga pikëpamja e rregullatorit dhe mbikëqyrësit u vlerësua që:

(i) ekziston kapacitet dhe hapësirë e konsiderueshme lidhur me përshpejtimin e përkrahjes përmes financimit të tregut hipotekar, sidomos për banim por edhe atë komercial;

(ii) ka një sërë parakushtesh që tregojnë se financimi i tregut hipotekar ka një zvogëlim të kostos së financimit, me sa vijon:

- ulja e kostos së burimeve të mjeteve për banka;
- zvogëlimi i rrezikut kreditor përmes funksionalizimit të përmbauesve privat;
- zvogëlimi i vazhdueshëm i kredive joperformuese;
- cilësia më e mirë e kredive të reja;
- gjendja stabile e sektorit bankar;
- pozita e qëndrueshme me likuiditet;

(iii) bankat, duhet të trajtojnë më shumë financimin e balancuar sektorial, përmes financimit afatgjatë respektivisht përshpejtimin të rritjes së financimit të bujqësisë si një sektor i rëndësishëm – duke përfshirë edhe grejs periudha më të gjata;

(iv) sektori i bujqësisë duhet të promovohet më shumë nga institucionet relevante, në këtë rast odat e ndryshme ekonomike përmes advokimit në funksion të institucionalizimit të tyre, përkrahjen në zhvillimin e planeve të arsyeshme të biznesit, si dhe në hartimin e pasqyrave adekuate financiare;

(v) përderisa si rregullator dhe mbikëqyrës duhet të krijohet infrastruktura legislative në funksion të përshpejtimin të përkrahjes së financimit të këtyre dy sektorëve.

Në hapje të konferencës e mori fjalën edhe Kryetari i Bordit të SHBK-së i cili bëri një prezantim të përgjithshëm mbi indikatorët kryesor të sektorit financiar dhe industrisë bankare në veçanti. Në prezantimin e z. Aliu u pasqyrua se industria bankare ka shënuar vlera pozitive në të gjithë treguesit e saj kryesor, duke u bërë kështu bartës i shumë zhvillimeve dhe me këtë edhe i zhvillimit ekonomik në Kosovë. Industria bankare në fund të qershorit 2015 përbënte 69.1% të gjithëj sistemit financiar, përderisa gjithëj vlera e kredive të lëshuara nga industria bankare përbënte mbi 2 miliardë euro. Depozitat kanë arritur në 2.5 miliardë euro, çka nënkupton se edhe raporti ndërmjet kredive dhe depozitave ka mbetur stabil në përqindjen prej 77.9%.

Në prezantim u vlerësua shumë se industria bankare ka arritur të menaxhoj shumë mirë kreditë jo-performuese, meqenëse në qershor 2015 kjo përqindje ishte 7.2%, përqindje kjo e cila është më e vogël në krahasim me dy vitet e kaluara kur kjo përqindje ishte 8.7% (2013) dhe 8.2% (2014). Përqindja e kredive jo-performuese është më e ulëta në krahasim me të gjitha vendet e tjera të rajonit.

Ndër arritjet më të mëdha të industrisë bankare gjatë vitit 2015 u vlerësua zvogëlimi i normës efektive të interesit e cila në qershor të 2015 u raportua se ka arritur në 7.6%, përqindje kjo e cila është shumë më e vogël se sa periudhat paraprake. Hendeku apo raporti ndërmjet normës së interesit për kredi dhe asaj për depozita vazhdimisht ka shënuar rënie në çdo vit.

Në hapjet të konferencës gjithashtu u theksua fitimi i realizuar nëpër vite i industrisë bankare, që është kusht kryesor për një sektor stabil dhe u vlerësua se rritja e fitimit në vitet e fundit ka ardhur si rezultat i drejtpërdrejt nga zvogëlimi i shpenzimeve, posaçërisht të shpenzimeve të jo-interesit. Në prezantim u paraqitën edhe të dhëna mbi shërbimet elektronike dhe krahasimi i tyre me vendet e rajonit, siç janë përdorimi i debit dhe kredit kartelave, qasja në bankomate dhe pika shitëse dhe në përdorimin e e-bankingut, me ç'rast u vlerësua se Kosova nuk është inferiore në raport me vendet e rajonit, përderisa në disa raste edhe e tejkalon disa vende sa i përket shfrytëzueshmërisë dhe qasjes së tyre.

Përfaqësuesi nga Minsitria e Bujqësisë e vlerësoj sektorin e bujqësisë si një sektor të një rëndësie të veçantë dhe si e tillë duhet të trajtohet edhe nga të gjithë akterët e tjerë, meqenëse ky sektor paraqet një nga mundësitë e pakta që të rritë prodhimin dhe mirëqenien e qytetarëve duke zvogëluar edhe hendekun e madh të krijuar ndërmjet importit dhe eksportit. Ky sektor ka kontribuar me rreth 1% të rritjes së përgjithshme ekonomike si dhe bën pjesë në rreth 12-13% në bruto prodhimin vendor në bazë të të dhënave zyrtare dhe projeksioneve të

Përfaqësuesi i Odës Ekonomike të Kosovës (OEK) e vlerësoj si shumë pozitive zhvillimet në kuadër të industrisë bankare, meqenëse ka bërë hapa konkret

nxjerra. Gjithashtu u theksua se bujqësia përfaqëson afërsisht 12% të eksporteve të përgjithshme që Kosova arrinë t'i eksportojoj. Në këtë kuptim edhe Ministria e Bujqësisë ka kontribuar në këtë zhvillim përmes dhënies së granteve dhe subvencioneve në vlerën prej 43 milionë euro (23 milion në formë të subvencioneve dhe 20 milion në formë të granteve) të cilat pritet të gjenerojnë fitim deri në 35 milion euro. Ministri e vlerësoj rënien e normave të interesit në kredi, mirëpo theksoj se normat e interesit ende mbesin në nivelin dyshifror, madje edhe ne rastet kur agronomi është përfitues i granteve nga qeveria. Ministria e Bujqësisë vlerësoj se vetëm 4% të gjithsej kredive të industrisë bankare e përbëjnë kreditë e lëshuara për bujqësi, përderisa nga këto kredi, sektori i bujqësisë përfaqëson normën më të ulët të kredive të këqija në raport me mesataren e përgjithshme. Gjithashtu u vlerësua iniciativa e procesimit në Kuvend për aprovim të projektligjit për Fondin e Garantimit të Kredive i cili fond pritet të mbuloj rrezikun deri në 50% të kolateralit, çka nënkupton se industria bankare përmes këtij fondi do të mund ta rrisë kreditimit për sektorin e bujqësisë si dhe në të njëjtën kohë do të ulë rrezikun që vlerësohet nga mbështetja e këtij fondi.

drejt zbritjes së normave të interesit për kredi. Sipas tyre sfidë kryesore mbetën disa barrierat të cilat po ju shkaktohen bizneseve në Kosovë dhe të cilat janë shumë të rëndësishme për zhvillim edhe të mëtutjeshëm. Ndër barrierat kryesore që ndërlihen me sundimin e ligjit, pra vështirësitë që ka sistemi i drejtësisë në zbatimin e kontratave. Më konkretisht në industrinë bankare vështirësi paraqitet edhe çështja e qartësimeve të pronësisë, ku qeveria duhet të punoj më shumë në këtë drejtim.

Sa i përket industrisë bankare përfaqësuesi nga OEK kërkoj që të ketë më shumë fushata vetëdijësuese me karakter edukativ për përmirësimet që janë bërë, në mënyrë që të ndryshohet qasja e bizneseve dhe që këto biznese të merrën më shumë me performancën e tyre se sa me atë se sa fiton banka.

Përfaqësuesit e bankave në këtë panel vlerësuan se gjithsej kreditë e lëshuara për sektorin e bujqësisë lëvizin nga 85-100 milion euro, përderisa përqindja e kredive jo-performuese për këto kredi është afërsisht 4%. Kjo përqindje e ulët e kredive jo-performuese tregon edhe për suksesin e industrisë bankare për shkak të kujdesit të shtuar që kanë treguar për këtë sektor, duke mos lejuar që përqindja e këtyre kredive të jetë e lartë. Gjithashtu edhe normat efektive e

interesit për kredi bujqësore nuk janë të larta, 10.5%, çka nënkupton se ka kredi për sektorin e bujqësisë që jepet me normë më të ulët, pra nën nivelin dyshifror. Lëshimi i kredive për sektorin e bujqësisë nuk varet shumë nga industria bankare, se sa që varet nga kërkesa, andaj sa më shumë kërkesa të cilat i plotësojnë kushtet e përcaktuara nga industria bankare edhe portofolio kreditore për atë sektor është më i madh. Industria bankare është fleksibile sa i përket përcaktimit të kushteve të kolateralit, grejs periudhës apo edhe kritereve të tjera. Sot në Kosovë të gjitha bankat komerciale të cilat operojnë e kanë si shërbim apo produkt financimin e agrikulturës. Disa nga barrierat që industria bankare i has me bizneset e sektorit bujqësor kanë të bëjnë me mbajtjen e librave (nuk kanë pasqyra/të dhëna financiare) përmes secilës do të vlerësohej kompania apo qarkullimi dhe fitimi i saj, pronarët e tokave nuk janë të identifikuar saktësisht dhe nuk kanë certifikatë të pronësisë, parcela të vogla të tokave dhe kryesisht e kanë aktivitetin e tyre të zhvilluar përmes rrugëve jo-formale, mungesa e regjistrimit të saktë të popullsisë, mungesa e adresave dhe shumë barrierat të tjera.

Përfaqësuesi i Bankës Botërore për Kosovë theksoj se krahas industrisë bankare edhe sektori i sigurimeve është një aspekt i cili mund të kontribuoj shumë në financimin e agrobizneseve. Përmes sigurimit të kulturave bujqësore nga fakteqësitë natyrore, do të mundësohej që edhe premium i rrezikut të zvogëlohet dhe në këtë mënyrë edhe normat e interesit do të ishin edhe më të vogla. Një aspekt tjetër i rëndësishëm është se bizneset dhe sidomos ato në bujqësi duhet të jenë më inovative dhe afirmative, në mënyrë që të bëhen atraktive për t'u financuar, çka indirekt do të rriste edhe kërkesat për financim të sektorit të bujqësisë.

Përfaqësuesi nga sektori i sigurimeve njoftoj të pranishmit se për momentin janë vetëm dy kompani të sektorit të sigurimeve të cilat kanë licencë nga Banka Qendrore e Kosovës për të siguruar kulturat bujqësore. Pra në këtë kontekst edhe nga partnerët e tjerë, kompanitë e sigurimeve nuk kanë qenë shumë të mbështetura. Si sektor, bujqësia ka potencial dhe mund të zhvillohet edhe më shumë, gjithnjë në bashkëpunim dhe pjesëmarrje të të gjithëve sikurse që janë bankat, kompanitë e sigurimeve, ministria e bujqësisë dhe akterë të tjerë. Pra kryesore në këtë mes është rritja e bashkëpunimit. Një nga problemet që është identifikuar nga kompanitë e sigurimeve është se bujqësia është më shumë e zhvilluar në nivel tradicional dhe nuk zgjon interes të madh, madje edhe kërkesat për sigurim janë të pakta, për të mos thënë fare.

Përfaqësuesi nga mikrofinancat dhe fondit të garantimit të kredive vlerësoj se për të përmirësuar portfolion kreditorë për sektorin e bujqësisë duhet të bëhen përmirësime në vlerësimin e pronave të patundshme, në mënyrë që të identifikohet edhe çmimi i tregut për atë patundshmëri. Kjo do të mundësonte që industria bankare apo edhe ato mikrofinanciare të kenë një ide më të qartë mbi vlerën e asetit që e financojnë. Çështje e dytë e rëndësishme që do të mund të ndikonte në rritjen e kredive bujqësore, do të ishte edhe përmirësimi në zbatimin e kontrave në fushën e drejtësisë, meqenëse siç të gjithë e dijmë gjykatat nuk kanë ndonjë afat kohor deri në zgjidhjen e kontestit gjyqësor, duke shkaktuar vonesa dhe mos zbatime të kontratave si pasojë e mos zbatimit të ligjit.

Në fund të këtij paneli u vlerësua se Banka Qendrore e Kosovës pas aprovimit të projektligjit për sigurimet, përmes legjislacionit sekondar që parashihen të aprovohen do të kërkoj që ta bëj obligative edhe çështjen e sigurimit të pronës. Ministria e Bujqësisë premtoj se me rastin që dy prej kompanive të sigurimeve janë licencuar nga Banka Qendrore e Kosovës për të siguruar kulturat bujqësore, do të filloj që të bëj subvencionimin deri në 50% të sigurimeve, në vend se këtë subvencionim ta bëj direkt për kulturat bujqësore. Për më shumë, Ministri Krasniqi u zotua se Ministria e Bujqësisë është e gatshme që të subvencionoi premiumet për fermerë për sigurimin e pronave dhe produkteve të tyre agrare. Ajo çka nevojitet është që shërbimet adekuate të ofrohen nga institucionet e sigurimeve dhe që bujqit të jenë të gatshëm për nënshkrimin e kontratave të tilla për sigurime. Kjo ofertë e Ministrit Krasniqi u vlerësua si shumë pozitive dhe diçka konkrete që mund të realizohet në të ardhmen e afërt.

Si përfundim u vlerësua se Fondi Kosovar për Garantimin e Kredive do të luaj një rol shumë të rëndësishëm në zhvillimin e mëtutjeshëm të financimit për sektorin e bujqësisë dhe jo vetëm, duke përfshirë këtu edhe biznese “start up” (fillestare) dhe biznese të vogla. Në fillim ky fond pritet të siguroj deri në 20 milion euro, përderisa në plan afatgjatë planifikohet që të siguroj kredi deri në vlerën prej 300 milion euro, çka nënkupton sa komplet portfolio e një banke të madhe në Kosovë.

DHJETËVJETORI I QENDRËS PËR TRAJNIME NË SHBK

Festojme 10 vjet sukses
Celebrating 10 years of success

Me 30 Shtator 2015, Shoqata e Bankave të Kosovës organizoj ceremoninë festive për nder të 10 viteve pune të suksesshme të Qendrës për Trajnime. Ceremonia gjithashtu shënoi 10 vite bashkëpunim me partnerin e SHBK-së në Luksemburg, Agjencioni për Transfer të Teknologjisë Financiare (ATTF).

Pjesëmarrësit vinin nga bankat anëtare, Banka Botërore, IFC, Ambasada e Luksemburgut në Kosovë, ATTF nga Luksemburgu dhe mysafir të tjerë që kanë qenë qoftë kontribuues apo përfitues nga Qendra për Trajnime gjatë këtyre 10 viteve. Gjatë këtyre 10 viteve në SHBK janë mbajtur mbi 264 trajnime në të cilat mbi 3000 persona kanë ndjekur së paku nga një trajnim.

Gjatë ceremonisë Menaxheri për Trajnime dhe Zhvillim, Arben Salihu, falënderoi të gjithë të pranishmit si dhe ata që nuk kishin mundur të marrin pjesë dhe shtoi se ndihet krenar me punën që është bërë dhe "... se të mendosh se kemi ndikuar pozitivisht në jetët dhe punën e mbi 3 mijë personave është diçka për tu mburrur".

Drejtori Ekzekutiv në SHBK, z. Petrit Balija, foli mbi rëndësinë e trajnimeve dhe impaktin pozitiv duke falënderuar të gjithë bashkëpunëtorët dhe stafin për një punë të mrekullueshme.

Menaxheri i Biznesit në ATTF, z. Ben Lyon, falënderoi SHBK për bashkëpunimin shumë të mirë gjatë këtyre viteve dhe u zotua për bashkëpunim edhe më të madh gjatë viteve në vijim. Ndërsa, i Ngarkuari me Punë në Ambasadën e Luksemburgut tha disa fjalë për kontributin e Qeverisë së tij në Kosovë jo vetëm në fushën e financave por edhe në fusha tjera, duke shtuar se Luksemburgu është mjaft i interesuar për zhvillimet në Kosovë dhe për të parë sa më shumë progres.

Pas fjalimeve u shpërndan certifikata mirënjohjeje për të gjithë bashkëpunëtorët dhe kontribuuesit e Qendrës për Trajnime gjatë këtyre viteve; për të vazhduar pastaj me koktejin.

REFERENCAT

Shoqata e Bankave të Kosovës, Procesverbal 29-30 Shtator 2015 nga Panairi Financiar 2015,

Shoqata e Bankave të Kosovës, 30 shtator 2015 - <http://bankassoc-kos.com/panairi-financiar>

Shoqata e Bankave të Kosovës - Raporti i Panairit Financiar 2007, 2009, 2011, 2012, 2013 dhe 2014

PJESA II

LAJME NGA INDUSTRIA BANKARE QË SHËNUAN

MUAJIN SHTATOR

KËTO JANË PRODUKTET QË NGA SOT DO TË KUSHTOJNË MË LIRË

Qeveria e Kosovës, në përputhje me programin e saj, ka ulur TVSH-në për një sërë lëndësh të para dhe produktesh esenciale, me qëllim uljen e barrës financiare për shtresat në nevojë. Këto ndryshime vijnë si zbatim i pakos së re fiskale (Ligjin për Tatimin e Vlerës së Shtuar, Ligjin për Tatimin në të Ardhurat Personale si dhe Ligjin për Tatimin në të Ardhurat e Korporatave). Prandaj, duke filluar nga sot, 1 shtator 2015, të gjitha produktet esenciale do të kenë një masë Tatimi mbi Vlerën e Shtuar në 8%, nga 16% sa ishte më parë. Drithi, mielli dhe produktet e këtyre, çka përfshin bukën dhe prodhimet e ngjashme me të, do të jenë me TVSH 8%. Me të njëjtën masë do të tatohen edhe vaji për gatim, qumështi, vezët dhe kripa. Edhe shërbimet publike si furnizimi me ujë (por jo të ambalazhuar), energjia elektrike dhe ngrohja qendrore do të kenë TVSH vetëm në masën 8%. Sipas pakos së re fiskale, Ligji për Tatimin e Vlerës së Shtuar do të përcakton dy norma të TVSH-së si norma standarde e TVSH-së 18 për qind dhe norma e reduktuar e TVSH-së, 8 për qind. Kjo do të thotë se për produkte të tjera, për të cilat nuk ka ulje apo largim të TVSH-së, ky tatim do të rritet në masën 18%. (Telegrafi, 1 shtator 2015).

APROVOHET DRAFT-LIGJI PËR THEMELIMIN E FONDIT QË GARANTON KREDITË

Në selinë e Qeverisë së Kosovës, u mbajt takimi i tretë i Këshilli Kombëtar për Zhvillim Ekonomik të Kosovës (KKZHE), për të diskutuar për hapat e mëtutjeshëm për avancimin e reformave ekonomike në vend. Ministria e Tregtisë dhe Industrisë, njëherësh edhe koordinatore e KKZHE-së, Hykmete Bajrami, theksoi se ne jemi duke u përpjekur në vazhdimësi që Këshillin Kombëtar për Zhvillim Ekonomik ta fuqizojmë dhe ta shndërrojmë në një forum me rëndësi për zhvillimin e afarizmit dhe për institucionet e Kosovës. Në periudhën në mes të dy mbledhjeve të Këshillit, Qeveria poashtu ka miratuar

FONDI PËR SIGURIMIN E DEPOZITAVE, KA VLERË 25 MILIONË EUROVE

Fondi për sigurimin e depozitave, i themeluar para katër vjetësh, ka arritur vlerën e 25 milionë eurove dhe mbulon depozitat në shumën rreth 470 milionë euro. Limiti i sigurimit është deri në 3 mijë euro, kurse nga një janari i vitit të ardhshëm limiti do të rritet deri në 4 mijë euro. Kështu thotë në një intervistë për Radio Kosovën, drejtoresha menaxhuese e këtij fondi, Violeta Arifi-Krasniqi. Ndonëse shumica e përgjithshme e parave të depozituara në sistemin bankar të Kosovës ka arritur në 2 miliardë e 500 milionë euro, vetëm rreth 1 e pesta e kësaj shume është e siguruar nga Fondi për sigurimin e depozitave. “Numri i depozituesve të siguruar është rreth 721 mijë, prej tyre persona fizikë janë shumica e tyre, apo 94.7 për qind”, thotë ajo. (RTK Live, Agjencia e Lajmeve Ekonomia, 15 shtator 2015).

draft-ligjin për themelimin e Fondit për Garantimin e Kredive dhe ky draft-ligj do të procesohet për miratim në Kuvendin e Kosovës gjatë këtij muaji. Më 1 shtator kanë hyrë në fuqi ligjet e pakos së re fiskale, të cilat pritet që të kenë një ndikim të rëndësishëm tek biznesi privat në Kosovë. (Zëri, 9 shtator 2015).

TAKIM NJOFTUES MES DREJTORIT TË SHOQATËS SË BANKAVE TË KOSOVËS DHE PËRFAQËSUESIT TË RI REZIDENCIAL TË FMN-SË NË KOSOVË

Drejtori Ekzekutiv i Shoqatës së Bankave të Kosovës z. Petrit Balija priti sot në një takim njoftues Përfaqësuesin e ri Rezident të FMN-së në Kosovë z. Ruud Vermeulen. Gjatë takimit drejtori Balija e njoftoi më hollësisht z. Vermeulen për gjendjen dhe performance e industrisë bankare në Kosovë si dhe bashkëpunimin me FMN-në. Në lidhje me këtë takim drejtori Balija tha 'Indikatorët kryesorë të sektorit bankar në Kosovë janë pozitiv por kërkohet një mobilizim i të gjitha palëve me interes në mënyrë që sektori bankar të rrit kreditimin sa më shumë për ekonominë e vendit. Ndërkaq z. Vermeulen theksoi bashkëpunimin e mire që ka pasur FMN me SHBK-në edhe në të kaluarën dhe shprehi një interesim më të madh të FMN-së për sektorin financiar në Kosovë.' Duke e falënderuar z. Verneulen për gatishmërinë për bashkëpunim, drejtori Balija i dëshiroi fillim të mbarë në detyrën e tij të re dhe uroi për thellimin e bashkëpunimit mes këtyre dy institucioneve. (Agjencia e Lajmeve Ekonomia, KosovaLive 360, 23 shtator 2015).

HAMZA: PANAIRI, PASQYRË E ZHVILLIMIT TË SISTEMIT FINANCIAR

Si çdo vit tjetër, edhe këtë vit u hap Panairi Financiar 2015, i cili po mbahet brenda Pallatit të Rinisë. Ky panair është mundësi e mirë që klientët apo bizneset të njihen me ofertat financiare, të cilat i ofrojnë bankat komerciale që operojnë në Kosovë. Guvernatori i Bankës Qendrore të Kosovës (BQK), Bedri Hamza tha se panairi financiar këtë vit po shërben si pasqyrë e mirë e zhvillimit në sistemimin financiar. Sipas tij, shtimi i numrit të institucioneve financiare, ka bërë që panairi financiar çdo vit të sjellë risi. Sipas tij roli i sistemit financiar në mbështetje të zhvillimit ekonomik të vendit, ka shënuar përmirësim të mëtejshëm në periudhën e fundit, kryesisht zhvillimit në kuadër të aktivitetit të sektorit bankar.

Kurse, kryetari i bordit të Shoqatës së Bankave të Kosovës, Ilir Aliu tha se panairi është mundësi e mirë për dialog mes konsumatorëve dhe sektorit financiar. "Ky panair financiar është një mundësi që konsumatorët dhe sektori financiar të dialogojnë bashkë, t'i shohim inovacionet e zhvillimeve të sektorit bankar dhe të shohim ofertat e tyre, cilat janë në përgjithësi. Panairi është një mundësi që konsumatorët të njihen jo vetëm me sektorin bankar, por edhe me sektorin mikrofinanciar edhe me sektorin e kompanive të sigurimit", tha Aliu. (Telegrafi, Bota Sot, Bota Press, RTV 21, Indeksonline, Express, Zëri, 24 orë, RTK, Kosova Sot, Agjencia e Lajmeve Ekonomia, 29 tetor 2015).

“FINANCIMI I PROGRESIT NË KOSOVË” FLET PËR ZHVILLIMIN EKONOMIK

Në kuadër të Panairit Financiar 2015, u mbajt konferenca “Financimi i Progresit në Kosovë” në Sëiss Diamond Hotel. Hapja e konferencës u bë me fjalimin hyrës nga zv. guvernatori z.Fehmi Mehmeti i cili dha një përmbledhje mbi gjendjen aktuale të industrisë bankare në Kosovë duke e theksuar dhe vlerësuar performancën pozitive të sektorit bankar gjatë viteve të fundit.

Gjithashtu, hapja e konferencës u bë me prezantimin mbi performancën e industrisë bankare nga kryetari i bordit të Shoqatës së Bankave njëherësh drejtor gjeneral në ProCredit Bank z. Ilir Aliu. Pas fjalimeve hyrëse u zhvillua diskutimi me panelistët e ftuar. Pjesë e panelit ishin: zv.guvernatori z. Fehmi Mehmeti, Jan Peter-Olters nga Banka Botërore, Michael Gold nga Crimson Finance Fund si dhe Fondi Kosovar për Garanci Kreditore, Memli Krasniqi nga Ministria e Bujqësisë, Robert Wright Nënkyetar i bordit si dhe kryeshef ekzekutiv në Raiffeisen Bank, Safet Gërxhaliu nga Oda Ekonomike e Kosovës si dhe përfaqësues nga sektori i sigurimeve. Konferenca u moderua nga drejtori ekzekutiv i Shoqatës së Bankave të Kosovës z. Petrit Balija. Nga i gjithë diskutimi në këtë konferencë, u përmenden dhe u trajtuan tema të ndryshme me rëndësi për sektorin financiar, por edhe zhvillimin ekonomik të vendit. Ndër të tjera u diskutua për rëndësinë e agrobiznesit në zhvillimin ekonomik, sfidat dhe barrierat për qasje në financa për këtë sektor, si dhe çka duhet të ndërmerret nga të gjitha institucionet relevante për të arritur efekte sinergjike dhe për të arritur rezultate pozitive. Pjesë e diskutimit ishte edhe Fondi Kosovar për Garantim të Kredive. U diskutua se si financohet dhe cilat janë objektivat kryesore të këtij fondi dhe cilat janë efektet e mundshme mbi rritjen ekonomike dhe papunësinë. Panairi Financiar i Kosovës përmbyllet sot më 30 shtator në ora 18:00. (Koha.net, Blic, KosovaPress, Express, Agjencia e Lajmeve Ekonomia, 30 shtator 2015).

PËRMBYLLËT ME SUKSES PANAIRI FINANCIAR I KOSOVES -2015

Panairi Financiar i Kosovës i cili u mbajt më datën 29 dhe 30 shtator 2015 në Pallatin e Rinisë u përmbyll me sukses. Panairi filloi me hapjen solemne e cila u bë në hollin e Pallatit të Rinisë, me ç'rast guvernatori i Bankës Qëndrore z. Bedri Hamza theksoi rëndësinë e Panairit Financiar si dhe nënvizoi se roli i sistemit financiar në mbështetje të zhvillimit ekonomik të vendit ka shënuar përmirësim të mëtejshëm në periudhën e fundit dhe atë kryesisht në saje të zhvillimeve në kuadër të aktivitetit të sektorit bankar. Hapja solemne e Panairit u bë edhe nga kryetari i bordit të Shoqatës së Bankave të Kosovës z. Ilir Aliu i cili në fjalën e tij hapëse tha se panairi është mundësi e mirë për dialog mes konsumatorëve dhe sektorit financiar, që të shohin inovacionet e zhvillimit në sektorin bankar. Ai po ashtu foli edhe për risitë që ka sjellë këtë vit panairi.

Përveç organizimit të ekspozimit të kompanive, në ditën e dytë të Panairit Financiar u mbajt edhe konferenca vjetore me temën "Financimi i Progresit në Kosovë". Kjo konferencë mbledhi në tavolinën e diskutimit akterët relevant për të trajtuar tema të ndryshme me rëndësi për sektorin financiar por edhe zhvillimin ekonomik të vendit. Ndër të tjera u diskutua për rëndësinë e agrobiznesit në zhvillimin ekonomik, sfidat dhe barrierat për qasje në financa për këtë sektor, si dhe çka duhet të ndërmerret nga të gjitha institucionet relevante për të arritur efekte sinergjike dhe për të arritur rezultate positive. Pjesë e diskutimit ishte edhe Fondi Kosovar për Garantim të Kredive. U diskutua se si financohet dhe cilat janë objektivat

kryesore të këtij fondi dhe cilat janë efektet e mundshme mbi rritjen ekonomike dhe papunësinë. Panairi Financiar gjatë këtyre dy ditëve tërhoqi një numër të madh të vizitorëve të cilët paten mundësinë të njoftohen për së afërmi me ofertat e bankave, institucioneve mikrofinanciare, kompanive të auditimit, shkollave dhe instituteve të kontabilitetit, institucioneve edukativo-arsimore, si dhe programeve të ndryshme.

Në lidhje me Panairin Financiar 2015, drejtori ekzekutiv i Shoqatës së Bankave të Kosovës z. Balijsa theksoi se ky panair ka qenë ndër më të suksesshmit që kemi organizuar deri më tani. Vizitorët kanë pasur qasje të lehtë në Pallatin e Rinisë dhe kanë pasur mundësinë që të vizitojnë institucionet financiare që kanë ekspozuar shërbimet e tyre. Duhet të falënderojmë edhe pjesëmarrësit e konferencës vjetore financiare, e cila ka rezultuar me një diskutim mjaft konstruktiv rreth rritjes së financimit për agrobiznesin. Gjithashtu me këtë rast është festuar 10 vjetori i Qendres për Trajnime Bankare pranë Shoqatës së Bankave të Kosovës ku janë falënderuar bashkëpunëtorët tanë me mirënjohje, shtoi në fund drejtori Balijsa. Të gjitha konkluzionet nga konferenca vjetore e organizuar në kuadër të Panairit Financiar 2015 do të publikohen në numrin e shtatorit 2015 të Periodikut Bankar i cili do të jetë në dispozicion në ëbfaqen e Shoqatës së Bankave të Kosovës. (Shoqata e Bankave të Kosovës, 30 shtator 2015).

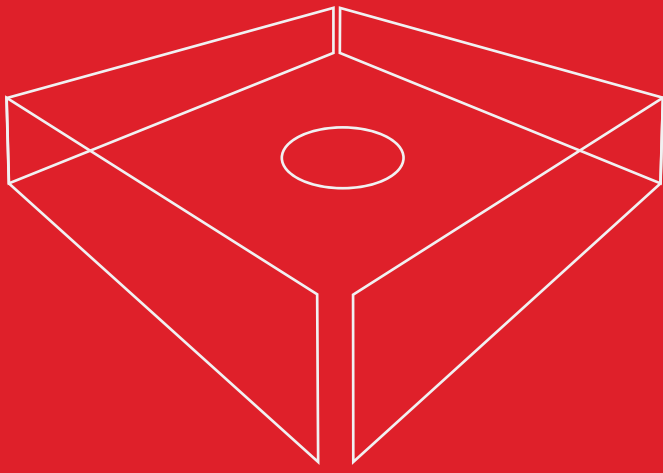

PUBLIKIMET E SHOQATËS SË BANKAVE TË KOSOVËS

“Periodiku Bankar” është botim mujor i Shoqatës së Bankave të Kosovës duke filluar me publikimin e parë në muajin janar të vitit 2014. Publikimet mujore përmbajnë të dhëna dhe vlerësime të përgjithshme mbi sistemin financiar në Kosovë. Çdo publikim mujor trajton çështje të caktuara të sistemit financiar që për vëmendje kryesore ka sektorin bankar në Kosovë.
www.bankassoc-kos.com.

Qendra për Trajnime Bankare

TRAJNIMET E PLANIFIKUARA PËR VITIN 2015:

Menaxhimi i Mjeteve dhe Detyrimeve

Produktet Bazike Bankare

Trajnimi i Trajnerëve – Projekti për Edukim Financiar

Trajnimi i Këshilltarëve – Projekti për Edukim Financiar

Menaxhimi i Projekteve

Taktikat e Avancuara për Negociim

Certifikimi EFCB

Përmirësimi i Shërbimit, Komunikimit dhe Shitjes

Auditimi dhe Kontrolli i Brendshëm

Menaxhimi i Risqeve Teknologjike

Shërbimi i Klientëve në Media Sociale

Biznesi Dokumentar – Letër Kreditë dhe Garancionet

Financimi i Projekteve

Për më shumë informata rreth regjistrimit apo programit, kontaktoni Qendrën për Trajnime Bankare në Shoqatën e Bankave të Kosovës.

038 246 171

kbtraining@bankassoc-kos.com

www.bankassoc-kos.com

SHOQATA E BANKAVE TË KOSOVËS
KOSOVO BANKING ASSOCIATION

Design: Mithat Sejdiu